

GIÁ TRỊ CÔNG ƯỚC CỦA LIÊN HỢP QUỐC VỀ LUẬT BIỂN NĂM 1982 VÀ VIỆC HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT VỀ BIỂN CỦA VIỆT NAM

CHU MẠNH HÙNG *

Tóm tắt: Cách đây 30 năm, Công ước của Liên hợp quốc về Luật biển năm 1982 (UNCLOS 1982) có hiệu lực và cũng tròn 30 năm Việt Nam phê chuẩn Công ước này. Bài viết tập trung đánh giá vai trò của UNCLOS 1982 đối với việc xác lập trật tự pháp lý trên biển và việc duy trì hoà bình, an ninh quốc tế. Đồng thời, bài viết đánh giá tác động của UNCLOS 1982 tới Việt Nam trong định hướng chiến lược, chính sách và pháp luật về biển cũng như giải quyết các tranh chấp, bất đồng trên Biển Đông trên cơ sở pháp luật quốc tế và quy định của UNCLOS 1982.

Từ khoá: UNCLOS 1982; Việt Nam; chủ quyền; quyền chủ quyền và quyền tài phán; chiến lược biển
Nhận bài: 31/7/2024 Hoàn thành biên tập: 05/9/2024 Duyệt đăng: 05/9/2024

THE VALUE OF THE 1982 UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA AND THE IMPROVEMENT OF VIETNAM'S MARITIME POLICIES AND LAWS

Abstract: 30 years ago, the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS 1982) came into force, and it has also been 30 years since Vietnam's ratification of this convention. This article evaluates the role of UNCLOS 1982 in the establishment of a legal order at sea and the maintenance of international peace and security. At the same time, the article assesses the impact of UNCLOS 1982 on Vietnam in strategising, maritime policies and laws, as well as the settlement of disputes and disagreements in the South China Sea on the basis of international law and the provisions of UNCLOS 1982.

Keywords: UNCLOS 1982; Vietnam; sovereignty; sovereign rights and jurisdiction; maritime strategy
Received: 31 July 2024; Editing completed: 5 September 2024; Accepted for publication: 5 September 2024

1. Công ước Luật biển năm 1982 - 30 năm xác lập trật tự pháp lý trên biển

Vào thế kỷ XV, biển cả từ một môi trường, một phương tiện trở thành đối tượng chinh phục của các quốc gia muốn mở rộng quyền lực của mình ra biển. Điều này làm tăng thêm sự cạnh tranh khi người ta ý thức được rằng tài nguyên biển không phải là vô tận.

Luật biển ra đời phản ánh cuộc đấu tranh giữa hai nguyên tắc: tự do biển cả và chủ quyền quốc gia; do đó, tồn tại hai học thuyết

trái ngược nhau về bản chất pháp lý của Luật biển: *res nullius* và *res communis*. *Res nullius* cho rằng biển cả là vô chủ, cho phép quốc gia ven biển được toàn quyền hành động thiết lập chủ quyền quốc gia. Ngược lại, *res communis* cho rằng biển cả là của chung, các quốc gia bình đẳng trong sử dụng biển¹. Trải qua quá trình lịch sử lâu dài, xu hướng vươn ra biển của các quốc gia ngày càng được khẳng định làm phát sinh những tranh

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội
E-mail: chumanhhung@hlu.edu.vn

¹ Nguyễn Hồng Thao (1997), *Những điều cần biết về Luật Biển*, Nxb. Công an Nhân dân, Hà Nội, tr. 14 - 15.